

УДК 007 : 304 : 659.3

ІНФОРМАЦІЙНА ІНВАЗІЯ

Володимир Лернатович

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
бул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна, e-mail: journft@franko.lviv.ua*

Росія окупувала український інформаційний простір. Шовіністична ідеологія та ліберальна доктрина є домінантами у мас-медіа.

Ключові слова: російський шовінізм, ліберальна доктрина, інформаційна інвазія, державне будівництво.

Синкретизм матеріального і духовного, як не парадоксально, є внутрішньою пружиною прискорення еволюції. Однак у контексті сучасності, якщо говорити про царину масової комунікації чи інформації, при очевидній всевладності матеріального ресурсу, витворено віртуальну псевдоідеалістичну субстанцію під назвою інформація. Власне вона і відтіснила конкретні матеріальні статки. Вона тепер детермінує їх кількісний еквівалент, надає їм (статкам) психологічно-емоційне, естетичне та навіть етичне забарвлення.

ЗМІ стали такою собі “священною короною”, релятивізувавши при цьому релігійні та традиційні першооснови. Юридичним обрамленням всевладності інформації в контексті глобалізації стала Хартія про глобальне інформаційне суспільство, підписана в Японії G8 22 червня 2000 року. Тобто було фактично регламентовано гіпотезу-переконавання Наполеона двохстолітньої давності щодо пріоритетності газети над армією. Тотальна всеприсутність та виняткова формотворчість інформації є коректором всіх суспільних світових процесів, як колись і передбачив американський футуролог Елвін Тоффлер. Його прогнози справдились і в геополітичному аспекті посередництвом метаморфоз та мімікрії через віртуалізацію світу у площині ідеалізм-матеріалізм. Військові, економічні, інформаційні анексії мають тепер моральну мотивацію та естетичний респект завдяки маніпулятивній функції через НЛП відеоряду чи звукової, друкованої інтерпретації інформації (війна в Іраку, Афганістані, економічний, культуральний тиск Росії на країни СНД, “очорнення” національно-визвольних воєн: Чечня, баски, курди тощо).

Колись давно “монополістами знань” були жреці, оракули, гностики, піфагорійці, софіанці, друїди, кініки тощо. Вони володіли і золотом, і знаннями. Сучасні “фундатори” інформаційного суспільства, його “закулісся” в маніпулятивному сенсі мають всі важелі і реальну владу. Звісно, електронні ЗМІ, у сенсі моделювання чи віртуалізації дійсності, є поза конкуренцією з пресою. ТБ, радіо, Інтернет, кіно у площині сучасного впливу на соціум є винятковим.

І.Поченцов, Т.Лильо, Г.Панарін, В.Шкляр, М.Житарюк, Й.Лось, В.Яременко, М.Сенченко окреслюють цю проблему науково. П.І.Орлов, автор книги “Інформація та інформатика”, чітко говорить про науку інформологію. Отже, можемо казати про модерний вид диктатури (латентуку) над людством — інформаційно-маніпулятивно-спонукальну. Вона ж, своєю чергою, є інструментарієм реалізації партикулярної глобалізації. Проходить реорганізація геополітики (перерозподіл світу) з метою його нової стратації за допомогою інформації. Україні ж відведено роль статиста, об’єкта. “Сьогодні Україна не лише в кризі, а й у тривожній небезпеці — мовно-інформаційній, духовно-інтелектуальній, енергетичній, економічній, фінансовій, військовій, екологічній, релігійній тощо”, — переконаний С.Вовканич. Інформаційну небезпеку він образно порівнює з невидимою радіацією.

Головні вектори інформаційних небезпек для сучасної України традиційні:

- а) російський, реваншистський, імперський;
- б) глобалізаційно-космополітичний (діяльність інститутів, фондів, сект тощо);
- в) реваншизм сусідів (Польщі, Румунії, Угорщини) та “п’ята колони” (партії, “BACK in USSR”, рухи, організації, фінансовані з-за кордону комуністичні соціалісти;
- г) конформістсько-угодницька інтелектуальна і фінансова в Україні орієнтовна маса владоможців і бізнесменів з розмитими цінностями.

Російські ЗМІ сьогодні повністю нагадують радянські: агітація, пропаганда набирає гротескних форм. У кіно німці — негідники і боягузи; Красная Армія — виняткові герої; українці — зрадники, боягузи чи поліцаї. Серіали про так звану ВВВ заповнили телепростір: “Розвідники”, “Диверсанти”, “Штрафбат”, десятки інших. Старі радянські плівки про генії Сталіна, Леніна, партії українські канали транслюють десятки разів і більше. Власне російські документальні цикли (як “Велика вітчизняна” авторів Ісаєва і Драбкіна) кардинально зміщують Єльцинські пріоритети в сторону “дайш ССРСР”. Реанімуються встановлюються пам’ятники Сталіну, Леніну. У телепросторі з’явилися (ТВ-центр) провокації щодо Волинської різанини УПА, ОУН тощо. Мета — “вбити клин” між сусідами і Україною. В Польщі не знайдете (на ТВ) жодного російського попсового непотребу; виключно західна класика (рок, блюз, джаз, поп тощо) і своя. У Франції не більше 40% чужого інформпродукту. На полицях України — мільйони книг російською з чужими цінностями. На Євробачення їде дівчина з типовим російським іменем “Альоша”, а у шоу наші Ольги Сумські, Ані Лораки, “Фаготи” — вже російськомовні, так би мовити, “продвинуті”. КРТ — методично транслює “проповіді” російських попів УП МП чужою мовою. Польське ж ТВ-Росію “мало в носі”. Виняток — Катинь-2. Зате є антиукраїнські інспірації: (“Волинь”).

В умах очевидців геополітичні переорієнтації В.Януковича, що значно мінімізують актуалізацію розбудови інституції, що працювала б над розвитком інформаційно-просторового сегменту цивілізаційного поступу нашої держави. У Страсбурзі, в ПАРЕ у травні 2010 року новий президент України засвідчив зміну цивілізаційних пріоритетів і цінностей України, поставивши під сумнів факт геноциду українців. Цим абсолютно задовольнив доктринальні інформаційно-технологічні інтенції наших метрополістів, викладені в “Информацион-

ной політике РФ в условиях формирования информационного общества”, що на Інтернет-сайті Уряду РФ (2008 рік). А спонукальний імператив Б.Червака, доволі змістовно викладений в “Українській правді” за 29 травня 2006 року, затитулований однозначно: “Як виграти інформаційну війну” — так і залишиться спонукальним ребусом у нашій переформатованій масовій свідомості.

Цікаво, що максимум зусиль тут докладають не так російські ЗМІ, а “українські” — безбатченки. Наприклад, майже всі канали ТБ, а особливо: “Ентер-фільм”, НТН, ICTV, ТБІ, КРТ, “Україна”, “Інтер” та й, останнім часом, УТ активно популяризують реанімовані цінності чужої країни:

а) героїчну РККА (армію), ВЧК, ОГПУ, НКВД, КГБ;

б) всі національні рухи Прибалтики, України — фашистські прихвосні, а де — РОА, корпус Каменського, а там 1 млн. людей?

в) розігрують карту імперського реваншизму (Польщі, Угорщини, Румунії, інколи навіть мирної Словаччини). Документальний цикл “Алтарь победы” 2010 — цинічна пропаганда проти головних ворогів людства — націоналістів України і Прибалтики, а не чомусь нацистів. Кінофільм від 10 травня 2010 року “Паршиві вівиці” — возвищення криміналітету в часи війни над націоналістами. Перші — справжні герої Росії. В СРСР — такого не було.

Особливо заповзятливо нападають на Ющенка з його героїзацією минулого та голодомором. Ковпаківські, сабуровські, федоровські “герої” — партизани легко відтісняють у телепросторі нечисленні фільми О.Янчука про УПА (“Нескорений”, “Залізна сотня”, “Атентат” тощо). Постійно розігрується в телепередачах і програмах “єврейська карта”, де українці — обов’язково колишні поліцаї та генетичні антисеміти. А де Шептицький з УГКЦ і врятовані євреї? Шоу — у кращому випадку двомовні, а то й повністю російськомовні. Чи допустили б у себе поляки “Вечірній квартал”, “Супер зірку”, “Народну зірку” і т.д., де на Україну лиють помії відверто, зухвало? Передача на СТБ “Давай одружимося” — рімейк російського аналогу на ОРТ — обмежується українською лише у назві. Ведучій же О.Байрак варто б вивчити і мову свого рідного народу, а не рекламувати російську. Добрий приклад для неї Мойсей Фішбейн, чи, колись, Зеєв Жаботинський, або ж єврейські діячі уряду УНР, лікарі УПА.

Створення тотального російськомовного дійства механічно прищеплює українцям, окрім фальшивих антигрипових запобіжних засобів, комплекс української неповноцінності, вторинності. Львівський телепростір теж здає позиції. Не досить того, що “галицькі хруні” продали всю промисловість (на відміну від того ж Донбасу), місцеві телеканали (НТА, УТ-Захід, інші) сміливо пропагують російський маскультнепотріб: дешеву музичну попсу, героїзацію радянської партизанки, ретрансляції російських телепередач і шоу. 12 канал безупинно “гонить” проповіді “сектантів”, потрохи зменшує кількість проукраїнських передач. Та й не дивно, бо в контексті політкоректності і світового політичного снобізму заступником керівника державної УТ-1 став якийсь “гламур”, малий новітній Каліостро з Лівану Валід Арфуш. Він сміливо провокує на “Шустер-Live” міжнаціональні конфлікти, нав’язує псевдоцінності під машкарою “гламуру”, “сексуальної терпимості”, “міжрасових шлюбів” тощо. Не пасуть задніх і львівські газети. Вони хоч і не перелицьовуються всі на мову чужого народу, зате українською не менше популяризують всеможливих липових “зірок” і “зірочок” з Росії, Заходу. Для прикладу перманентний потік однотипних інтерв’ю

Б.Бондаренка чи підступні публікації русофільства І.Коваленко в “Експресі” останніх років.

Абсолютно лояльне ставлення до реваншистських (комуністичних) виявів у газет “Високий Замок”, “Суботня пошта”, “24”, “Газети по-львівськи” та інших. Ще утримує останні ідейно-пропагандистські редути газета “ЗВУ” та нечисленна періодика “правої” орієнтації на кшталт “Шлях перемоги”, “Українського слова” чи “Воля і Батьківщини”. Майже канула в небуття преса УНА-УНСО, ДСУ. Преса ВО “Свободи” — доволі примітивна: (агітки, газетки, бюлетені тощо). І робить вона це якимось “задньою ногою” — від випадку до випадку, імпульсивно, часто — ірраціонально, тримаючись лише на екстравертній харизмі О.Тягнибока та почасти митців — режисера Ю.Ілленка чи актора Б.Бенюка. Надмірна екзальтація та партикулярна діяльність І.Фаріон теж не завжди є однозначною з погляду залучення чужинців до українського інформаційного поля. (Виступ на Харківському ТБ, чи колізії із дитячими садками у Львові, що тиражувались Інтернетом та ТБ). А шлейф дезінформацій щодо фінансування ВО “Свободи” повністю дезорієнтував український соціум.

Галицька специфіка абсорбції інформаційної інвазії зі Сходу і Заходу виявила не найкращі свої якості. Та й не дивно, бо медіа Галичини більшістю підконтрольні “не нам”. А залишки проукраїнських ЗМІ мають малі тиражі, промоцію та й обструкцію з боку держави, що поспішає в світле минуле. Що ж до Заходу... То він нас вкотре “здав”, і тепер — за “газову трубу”. Колись так “кидали” УНР, Закарпатську Україну, у 1938 році — Чехословаччину, після війни полонених із західних окупаційних зон — в СРСР.

Геополітична кон’юнктура не може терпіти жодних сентиментів, особливо в інформаційній реальній політиці. Не виключено, що мають місце таємні угоди Вашингтона — Москви щодо сфер впливу. Україна знову в економічному, політичному, інформаційному полі тепер “газпромівсько-феєсбешної” Росії. Українська інтелігенція дезорієнтована, еліта скуплена гуртом і вроздріб. ЗМІ — значною мірою контролюються газонафтодоларами. Псевдоінформація і дезінформація паралізувала розум і волю. Чи не залишимося вкотре, як казав колись Франко, “паралітиками при дорозі...”? Час покаже! Однак пасивне споглядання і “моя хата з краю” — шлях в нікуди. Потрібна дія. (Перефразуємо В.Липинського, цього за нас не зробить ніхто). Слід об’єднати “і мертвих, і живих, і ненароджених”. Журналістів-державників — першочергово, бо вони формотворці.

1. Див.: Орлов П.І. Інформація та інформатизація. — Харків, 2003. — С. 15.
2. Вовканич С. УНІ: праця подвижників і саботажна імітація сучасників // Воля і Батьківщина. — 2010. — № 1–2. — С. 147.

INFORMATION INVASION**Volodymyr Lernatovych**Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky str. 49, 79044, Lviv, Ukraine

Tel. office: (032) 239-47-75

E-mail: journft@franko.lviv.ua

Russian has been occupant Ukrainian mediaspace. Russian nationalism and liberal doctrine are dominant in mass media.

Key words: russian nationalism, liberal doctrine, information invasion, state-building.

ИНФОРМАЦИОННАЯ ИНВАЗИЯ**Владимир Лернатович**Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Генерала Чупрынки, 49, 79044, Львов, Украина

Тел. оф.: (032) 239-47-75

E-mail: journft@franko.lviv.ua

Россия оккупировала украинское информационное пространство. Шовинистическая идеология и либеральная доктрина являются доминантами в СМИ.

Ключевые слова: русский шовинизм, либеральная доктрина, информационная инвазия, государственное строительство.

Стаття надійшла до редколегії 30.08.2011

Прийнята до друку 06.11.2011